

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARIȚIU ȘI SFÎNȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 5 Inreg. Trib. Brașov S. II No. 6. II. 71/942

Miercuri 19 Ianuarie 1944

Anul 107

Țara știe ce vrea

de dr. N. Căliman

La început de an orice om cu chibzuială își face o socoteală. Pentru trecut și pentru viitor.

Nu poate fi o piedecă în această contabilizare că ieșitele sunt mai mari ca intratele. Nici că durerile și suferințele copleșesc și întunecă bucuriile.

Omul cu socoteala vrea să-și cunoască adevărata situație. Vrea să-și știe puterile cu care poate porni la drum mai departe.

Dar dacă acest lucru îl face fiecare om pentru sine, cu atât mai mult trebuie să-l facă pentru neam. Datori suntem să ne întrebăm la început de an: Ce ne-au adus anii trecuți? Cu ce puteri pornește neamul la drumul greu al unui alt an?

Am intrat în involburarea neamurilor de azi fărâmițați în sute de bucăți și bucățele. Cu lupte grele între aceeași frați. Am continuat apoi drumul, primind răni adânci în corpul neamului. Cu sângerări amenințătoare pentru însăși viața lui. Au venit apoi alte pedepse ale lui Dumnezeu.

Se părea la un moment dat că și Dumnezeu și oamenii sunt contra neamului nostru care destul a suferit și destul a ispășit.

Neamul însă și-a adunat puterile. Sângele a fost strâns de pe drumuri. Urile s-au stins. Dragostea de neam a fost ridicată până la sulletele tuturor.

În anul peste care am trecut și Dumnezeu a fost darnic cu noi. Ne-a asigurat cu belșug mare pâinea cea de toate zilele. Nu există țară, în Europa cel puțin, în care traiul cel de toate zilele să fie mai bine împlinit, decât este în țara noastră. Nu numai pentru cel bogat, dar și pentru cel sărac.

Departate de mine gândul să spun că la noi n'ar fi lipsuri și necazuri, dureri și suferințe. Le văd și știu că anul încheiat a adus lacrimi și dureri multe, a lăsat părinți fără copii și copii fără sprijin în viață.

Simt durerea și suferința acelor mulți, care nu pot îndestula foamea copiilor lor și nu le pot da nici haina și nici adăpostul cel mai potrivit.

Dar în comparație cu aceste lipsuri, cu aceste griji și cu suferințele nespuse de mari ale altora, din alte țări, lipsurile dela noi sunt mici și cu ele ne putem duce viața și ne putem continua drumul către viitor.

Către ce viitor? Care este viitorul? Se întreabă fiecare cu mare grijă în suflet. Nori grei se arată la orizont din toate părțile. Ce putere ne poate asigura viitorul de care este vrednic neamul nostru?

Un neam, o vrere, este azi puterea. N'am avut o la începutul acestui războiu al neamurilor. O avem azi. Din ea ne scoatem toată energia și tot optimismul pentru drumul viitorului. Că mergem azi pe un drum, că mâne va fi un altul și mai greu, neamul are o singură vrere, și știe ce vrea.

Cu această putere de nesdruncinat am intrat în noul an.

Victoria din Samothrake

de
Ion Colan

În Nordul Mării Egee, insula Samothrake a ascuns sub dărâmturile civilizațiilor care s'au tot suprapus începând cu secole înainte de Hristos, una din cele mai desăvârșite minuni ale sculpturii antice. Descoperirea s'a făcut la 1863 și reprezintă o femeie întraripată, căreia cunosătorii i-au dat numele „Victoria”, presupunând că necunoscutul mare artist, care a trăit cam cu 300 de ani înaintea erei creștine, o victorie a vrut să reprezinte.

Celebra operă de artă se găsește în tot atât de celebrul muzeu parizian, Louvre, și a format, dela norocoasa descoperire până azi, obiectul de admirație atât al cunoscătorilor, cât și al vizitatorilor lajci în ale artei.

Proportțiile statuii sunt gigantice, așa cum o victorie, plastic reprezentată, trebuie să fie. În avântul ei irezistibil, parcă despică nemărginirea într'un sbor fără putința de a fi stăvilit. Geniul artistului a săvârșit minunea dând operei lui masive atâta dinamism, încât privind o mai mult ai impresia că se desprinde de pe soclu și se înalță vijeliosă spre tăriile albastre.

Un amănunt, totuși, vine să scadă, nu atât valoarea operei, cât semnificația ei.

„Victoria din Samothrake” nu are cap. Așa a fost găsită. Zărnice cercetătorii au răscolit pământul în jurul unde a fost descoperită statuia, inutile s'au dovedit toate strădanile. „Victoria” din Samothrake a rămas fără cap.

Privind-o, însă, și trăind în actualitate și alte victorii, crește în tine bănuiala că destinul potrivește

lucrurile astfel încât ceea ce lipsește să întregescă desăvârșit simbolul pe care-l reprezintă.

Parcă-i mai aproape de realitate această „Victorie” fără cap, decât una întreagă pe care omenirea numai rar și numai aparent a cunoscut-o, dacă privim lucrurile peste veacuri și în spații largi.

A mai fost o „Victorie” acum 25 de ani.

Ce i-a lipsit ca să fie totală, nici azi nu știm sau ceea ce știm reprezintă puncte de vedere diametral opuse.

A mai fost o victorie în războiul balcanic, alta în Tripolitania, alta la Port-Arthur, una masivă la Waterloo, și așa, coborînd pe treptele istoriei, le putem însira pe toate, până la victoriile din Alicesândria noastră populară.

Fiecareia dintre ele destinul i-a răpit tocmai elementul principal, creierul, care cu toată cuminenția lui să orânduiască pacea astfel, încât învingătorul să poată spune, nu „am învins”, ci „m'am învins”.

Fiindcă și de o auto-învingere este vorba atunci când victoria își înalță flamurile păcii peste omenire.

„Victoria din Samothrake” stă și azi în Louvre, ca o mărturie a tot ce a fost și a tot ce ar mai putea să fie. Și dacă omenirea a admirat-o, așa cum se găsește, este lesne de priceput ce osanale s'ar ridica, după un războiu ca acesta, celor ce, având „Victoria”, îi vor descoperi și capul, ca victoria de acum să nu mai fie ce au fost toate celelalte.

O precizare

de O. Ghibu

Prof. univ. la Universitatea din Cluj-Sibiu

Citesc în Nr. 2, dela 5 Ianuarie 1944 al acestei gazete, că în legătură cu o conferință pe care a ținut-o la universitatea din Neuchâtel (Elveția) profesorul P. Sergescu dela Universitatea din Cluj-Sibiu, rectorul acelei universități, d-l prof. Dubois, aducând elogii savantului român, a subliniat pe lângă calitatea de mare învățat a acestuia, și o a doua caracteristică a d-sale, și anume: patriotismul. Ca probă a patriotismului acestuia, profesorul Dubois a citat faptul că d-l P. Sergescu „împreună cu cei 25 colegi ai săi dela Universitatea din Cluj, întruniți în ședință solemnă la 1 Septembrie 1940, a semnat o energică protestare împotriva pierderii unei părți a țării sale”.

Mărturisesc fără niciun înconjur că așa cum e redată știrea în Gazeta — desigur că după gazetele elvețiene — nu cred că este de natură de a ne recomanda în mod prea favorabil lumii străine serioase. Căci, afirmându-se că d-l Sergescu a semnat un asemenea protest „împreună cu cei 25 colegi ai săi” ar putea fi interpretată în două sensuri, — amândouă ceva cam curioase, — și anume că Universitatea românească din Cluj era o blată Universitate mică, cu sbita 26 de profesori, sau că, dintre cei aproximativ 100 de profesori, câți are de obicei o Universitate, numai 26 de înși au semnat protestul în contra mutilării României prin arbitrajul dela Viena.

Cred că o restabilire a adevărului, măcar și acum după 3 ani și jumătate, se impune.

Ca participant la ședința Marelui Colegiu al Universității din Cluj ținută la 1 Septembrie 1940, țin să precitez următoarele:

Imediat după cuvântul de deschidere rostit de rectorul Universității s'a

Continuarea în pagina 2-a

O carte a cărților

de Emanoil Bucuța

— Sfârșit —

O carte este un bun pipăit și suntem porniți și așa s'o trecem numai decăt, ca orice mărime, la statistică, nesocotindu-i valoarea ideală. Numai că ea este, într'o măsură mult mai mare, o purtătoare de gând și, în munca de aducere între oameni a aceluși gând, autorul și editorul au o parte egală. Un manuscris fără editor este numai o putință tainică și nu este încă o faptă. Editorul trebuie să înțeleagă pe autor, pentru ca manuscrisul să ajungă în cele din urmă carte. El este întâiul lui cititor, după care vin toți ceilalți. Cele două trepte dela început sunt de creație, pe când cele două dela sfârșit sunt numai de execuție tehnică, tipărirea și punerea în mâna oamenilor. Mi se pare că în a-

ceastă istorie a editurii, tocmai editura a fost nedreptățită. Lucrul minții a fost amestecat și scăzut cu lucrul mânilor.

Dar bag de seamă că orice așa face, oricâte întâmpinări, acestea și atâtea altele, pe care le las neînsemnate, așa mai aduce, farmecul se apropie și mă cuprinde. Acel adaus, pe care cititorul îl pune dela el oricărei cărți, crește și luminează și cartea din fața mea, peste orice prevedere a scriitorului. Este vorba nu de alt lucru, ci de carte, suflet rupt din suflet, care s'a ivit deodată pe plaiurile noastre și ne-a unit ca un jurământ. Hrisovul rămâne într'un dulap de stejar, legat cu sfori de mătase, și cu peceți domnești, la cunoștința numai a câtorva; cartea călătorește, trece printre noi, își spune cuvântul și, după ce a fost vieată,

naște altă vieată. Fără ea eram supuși tuturor tăgăduirilor; când se alege din cețurile trecutului, neprietenii tac. Dacă vor să ne lovească, se întorc în secolele când cartea lipsea. Se împlinesc 400 de ani de când a fost tipărită cea dintâi carte în limba românească. Orașul care a văzut-o născându-se, este astăzi oraș universitar românesc, dincolo de munți. Cum am putea să uităm că această întâie carte a ieșit din teascurile unei tipografii din Transilvania? De acolo ne-a venit descălecarea politică și tot de acolo descălecarea culturală, pământ de baștină, sortit să fie și să rămână al neamului românesc. Fără el am fi fără rădăcini. Universitatea din Sibiu, cu istoricii, filologii și teologii ei, va ști să sărbătorească în așa fel, dacă se va mai găsi și în anul 1944 în aceeași cetate de pe Cibin, și mai ales dacă se va muta în vechea reședință, această zi mare între toate, încât să se audă nu numai între hotarele noastre, dar și peste ele. Editura era plină în acea vreme de duhul Reformei. Luam

INSTANTANEE

Un convoiu funebru

Intr'o seară, pe la orele cinci și ceva, urcând panta ușoară ce duce din centru spre liceul sășesc de băieți, am zărit un convoiu mortuar coborînd încet, foarte încet drumul. Era ger mare; zăpada abundentă căzută înainte cu câteva zile se întărise și formase pe deasupra o pojghiță de gheață alunecoasă, încât te puteai potolici la tot pasul dacă nu băgai bine de seamă. Cei patru cai dela dric erau ținuti strâns în frâne ca să nu alunece. Frumoasele animale, negre ca pana corbului, făceau pașii mici de tot, aveau impresia — privind dela distanță, că nu înaintează deloc, deși, ce era pentru ei povara care o duceau: un om într'un sicriu. Căci păcatele noastre nu se cântăresc cu gramul. Dacă ar fi așa, de multe ori nici zece cai voinici nu ne-ar putea urni din loc.

Mă uitam la cortegiul cum se târa încet prin lumină scăzută a inserării de iarnă, asemeni unui șarpe negru, uriaș ce aluneca pe luciul zăpezii. Pe oamenii bogați îi uic încet — mi-am zis. Trebuie să fi avut avere, bani, moșii. Dar acum ce mai are? Mă uitam la sicriul din lemn de stejar, la cearșofele de mătase ce atârnavu afară. Atât ducea cu el din lumea asta. Și niște flori, două cununii din flori naturale prinse de carul mortuar mi-au inspirat jale privindu-le. O cunună de garoafe roșii iar alta de ciclame. Sărmanele flori, ce-au păcătuit și ele ca să le scoți din sera caldă, să le atârni afară în gerul de foc, lângă un cadavru ca să înghețe alături de el? Ce semn de dragoste poate fi acela ca să chinuiești o floare? Și ce-i ajuți mortului cu ea? Dacă banii ce s'au dat pentru aceste flori — astăzi atât de scumpe — s'ar fi împărțit la săraci, după credința noastră, și sufletul mortului ar fi avut ceva.

M'am apropiat de convoiu. Mă uitam la lumea sgribulită care însoțea fie din pietate fie din datorință pe-un semn al lor. Credeți-mă, i-am admirat. Să mergi tu, în pas domol, pe un frig așa de mare, e ceva. Și unde pui, că cea mai multă lume erau oameni bătrâni, femei mai ales, al căror loc preferat era pe vremea asta lângă cuptorul de teracotă; dar își făceau totuși, resemnați, datorința de creștini. Și mă rugam în gândul meu ca să nu mor iarna, să nu înghețe și pentru mine vreo biată floare, ori să se deranjeze de dragul meu cineva, lăsându-și culbul cald ca să mă însoțească pe mine la mormânt. La drept vorbind cred căși pretinde și prea mult dela oameni.

În urma sicriului mergeau trei copii. Unul mai mărișor, băiat de școală ca de vreo zece ani și două fetițe mai mici. Lângă ei, ca a patra persoană în

Misiunea presei

de I. Berciu

Ca orice luptă sfântă pentru cauze mari și binecuvântate, presa, înțeleasă ca un sacerdoțiu exercitat de spirite alese spre folosul comunității, a avut eroii ei și profitorii ei.

Vremurile noastre, atât de răvășite, stau ca o mărturie vie a rolului ce-l are presa.

Transilvania a dovedit, prin tot trecutul ei, că sămânța adevăraților mănuitoari ai condeiului, oameni identificați cu aspirațiile și durerile națiunii, n'a lipsit niciodată.

Citim cu mândrie că la Sibiu va fi adunarea generală a presei din Transilvania, către sfârșitul acestei luni.

Programul se anunță bogat, variat și interesant: alegere de membri de onoare, festival național și lucrările obișnuite ale comitetului central.

Se vorbește insistent de o lege a presei, lucru desbătut de multe ori și în trecut, dar fără niciun rezultat.

Este nevoie de reglementarea presei.

Un început poate veni dela

congresul dela Sibiu, dar nu printr'o lege care de multe ori este inoperantă, ci prin stabilirea unor principii și a unui organ cu deplină autoritate morală, menit să apere, cu zel, demnitatea presei naționale și să înfierzeze, cu deplină obiectivitate, pe cei care comit, prin nepricepere sau interese meschine, grave prejudicii atât informației cinstite, cât mai ales problemelor legate de existența și cultura nației.

O epurație nemiloasă a scribilor mercenari introduși în sindicat sau alături este de cea mai mare importanță.

Un lucru avem convingerea că se poate face: niciun director de ziar, mare sau mic, să nu publice niciun rând al cuiva decât dacă prezintă, prin activitatea sa, o garanție morală și intelectuală suficientă, sau dacă este recomandat de comitetul central al presei.

Dela corespondenții de ziare până la colaboratorii ocazionali să se facă o verificare, insistându-se, în deosebi, asupra valorii morale a omului.

Semne de întrebare

Și 80 de elevi

au fost ucise cu prilejul atacului dat împotriva Pireului zilele trecute de aviația nord-americană.

Portocalele

destinate Angliei, venind din Spania și Palestina, au fost supuse și ele mizeriilor războiului. În lădițe

au fost descoperite bombe cu întârziere.

Generalul Dominico

membru în comisia de judecată a contelui Ciano și a celorlalți condamnați la moarte, a murit și el „într'un accident de automobil“.

șir, pășea mărunț un câne mic lătos, care se muta când într'o parte când în cealaltă, speriat de vehiculele ce treceau mercu. În cele din urmă se așeză între roatele dricului, pășind cuminte și întorcând din vreme'n vreme capul spre copii. Era tovarășul lor de joc, de sigur. Am înțeles că în sicriu dormea stăpânul sau stăpâna lui, odihnea mâna care-l înținsese până atunci mâncare. Nu putea pătrunde animalul în taina aceasta, nu-și dădea el seama ce s'a întâmplat cu omul care-l ocrotise, ciudat îi va fi părut lui carul acela negru, lumea și toată ceremonia neobișnuită, dar simțul lui de câne credincios îi spunea că el

aparține acolo, ca și cel trei copii, acolo în față chiar, lângă sicriu, nu mai departe și n'a fost în stare să-l alunge din locul acela nimeni, nici oamenii, nici mașini.

El era poate singurul dintre toți, el și copiii, care însoțeau cu dragoste adevărată mortul la mormânt.

Ecat. Pitiș

NOI au avem subvenții dela nimeni.

parte la cea mai sguduitoare luptă de idei a Europei. Întâia noastră carte își face loc din mijlocul acestor frământări, ca să mărturisească aflarea de față a unui întreg popor. Își împlineste acest rost și se pierde. Oamenii noștri de știință trebuie să-i dea până atunci de urmă. Să avem înaintea noastră pe întâiul sol al unei noi meniri istorice.

Ceea ce fusese mai de mult, la 1508, când Macarie, călugărul dalmatin, ne-a adus buchile lui slavone dela Veneția și întâia carte în limbă străină tipărită la noi, era tradiția ortodoxă a răsăritului. N'avem de ce să ne simțim stingheriți că întâia carte tipărită între Români n'a fost în limba lor. Nici Gutenberg, la el acasă, cu 50 de ani înainte, nu tipărise altfel. Vestita lui Bible este în limba latină și însemna tradiția romano-catolică a Apusului, păstrată între Germani, cum se păstrase cealaltă între strămoșii noștri. Ei s'au deosebit de vecini și de lumea mediteraneană prin credință, pe când noi prin limbă, dar și unii și alții am

făcut din tipar, în acele zile descoperit, unealta de răspândire a unei noi stări de suflet. Lăsat numai cu rostul de invenție oarecare tehnică, el s'ar fi dezvoltat după alte legi, mult mai încete. Descoperitorul lui însuși l-ar fi dorit ca un monopol pentru sine și familie, ca un secret de fabricație, care să nu poată fi adus la cunoștință altcuiva. Vremurile l-au smuls din mâinile neînțelegătoare ale lui Gutemberg și l-au aruncat lumii ca darul cel mai minunat pe care i-l puteau face, făptură a lor și chemat, în același timp, să le grăbească mersul și să le scoată la alt liman. Principii și mari ierarhi, care ajută și supraveghează toate aceste tipărituri bisericesti, înfățișează editura noastră sfântă și Evul Mediu, care luptă să se menție și să se întindă. Nu se putea să aibă un cuprins mai înalt și mai vrednic de cinstire. Dar alături de ea luase ființă cealaltă. Cea dintâi imprumutase numai un mijloc dela dușman și care nu se putea s'o slujească tocmai pe ea cu credință, cea de a doua

și folosea mijlocul propriu, anume făurit pentru scopurile ei și care ducea de-a-dreptul la acele scopuri.

Românii au avut două greutăți ca să se folosească de carte: întâi limba, care era de imprumut, și al doilea scrisul, care era al acelei limbi. Chiar când limba a fost în sfârșit înlăturată, ca mijloc de înțelegere între oamenii de biserică și de cancelarie, s'au păstrat și va avea pentru toate timpurile două secții: una a cărților cu litere cirilice și alta a cărților cu litere latine. Pe această moștenire a trecutului se reazimă o mare împărăție, cu nume acum schimbat, dar nu cu gândul să ne dea la o parte, într'un fel sau altul, din calea ei, când tipărește pentru Români pe care i-a stăpânit ziare și cărți cu literă cirilică. Pentru noi n'a fost totdeauna decât o dovadă a cât de puțin înțelege vremurile. În această întoarcere îndărăt n'o putem urma. Ea a crezut că 80 de ani, cât s'au scurs dela schimbarea alfabetului, nu este destul ca să ne facă să-l uităm pe cel vechiu,

O precizare

de O. Ghibu

Prof. nviv. la Universitate din Cluj-Sibiu

— Continuare din pag. 1-a —

ridicat unul dintre profesori. — și anume tocmai acela care, cu 21 ani în urmă preluase dela Unguri Universitatea pe seama statului român, și luase primele măsuri pentru noua organizare a universității românești, — și a făcut trei propuneri și anume:

1. Universitatea din Cluj să redacteze un memoriu întemeiat, pe care să-l adreseze tuturor universităților din lume și prin care să protesteze în contra mutilării nedrepte a Ardealului.

2. Universitatea din Cluj, să rămână pe loc, infruntând toate vicisitudinile sortii, — niciun profesor și niciun alt angajat al ei să nu părăsească Clujul, orice s'ar întâmpla, — și

3. În cazul că o poruncă mai înaltă ne-ar obliga, totuși, să părăsim temporal Clujul, Universitatea să se așeze la Alba-Iulia, care nu trebuie să rămână numai o cetate simbolică a românismului, ci și centrul de cea mai energică afirmare și protestare a acestuia, împotriva destinului nedrept.

În ce privește prima propunere, ea a fost sprijinită de profesorii prezenți. Unul din ei, a și redactat imediat un protest, care urma să fie votat de plen, dar constatându-se că redactarea făcută în pripă nu poate fi socotită satisfăcătoare, a rămas ca memoriul să fie din nou redactat, în mod cât mai temeinic. Sarcina aceasta revenea, bineînțeles, autorităților conducătoare ale Universității.

NR.

Orice contribuție la stabilirea adevărului, pentru „Gazeta Transilvaniei“ e binevenită. Articolul la care se referă d-l prof. Onisifor Ghibu a fost scris de colaboratorul nostru, d-l Ion Berciu (subt titlul: „Adevărate solii culturale și naționale“), care n'avea de unde să știe ce s'a hotărât în ședința dela 1 Sept. 1940 a Marei Colegii Universitar din Cluj.

Documentele Hurmuzaki

Biblioteca „Astra“ Brașov cum-pără următoarele volume din colecția Hurmuzaki:

Vol. II, Supliment 2 (1601—1640)

Vol. III, Fasc. 1. (1641—1703)

Vol. V, Supl. 1 (1822—1838)

Vol. V, Partea 2-a (1576—1650)

Vol. VI, Supl. 1 (1827—1849).

Adresa: Biblioteca „Astra“ Brașov, B-dul Regele Ferdinand nr. 12.

fără să-și dea seama că 1000, cât îl întrebuinșaserăm, ca o haină străină, pe acesta, nu fuseserăm în stare să ne îndepărteze de cel al strămoșilor, dela care aveam și graiul. Când fiecare popor din această împărăție, în loc să-și trimită delegații pentru porunci într'un mare oraș, care nu e al lor, și-i va ținea acasă, așa cum i-am ținut noi, ca să-și gospodărească după capul lor propria țară, împărăția, rămânând numai în hotarele și cu puterile ei, n'are să mai fie o spaime pentru toți, datoare, cum se simte, să-și păstreze robii și să sporească pe cei de demult cu alții mai proaspeți. Tot principiul național che-zășuiește pacea, pe când celălalt, al punerii împreună, cu orice nume, de popoare deosebite, aduce frământări înăuntru și înafară războaie. Editura literelor latine a fost înt e noi, dela jumătatea secolului trecut, purtătoarea unui nou crez, care a făurit, în cele din urmă, România de astăzi. Celelalte năzuiau să ne dea aceeași făptură spirituală; aceasta a vrut să ne dea

Diatr'o arhivă secretă
brașoveană

Statul polițist

Continuare din pag. 3-a

Cu toate strădaniile comitetului din Brașov al expoziției, cu toate binevoitoarele indemnuri ale pretorilor, județul rămâne indiferent. Nu se găsesc în *Tara Bârsei* nici vaci, nici boi, nici cai pentru expoziție, cu atât mai puțin care și trăsuri țărănești, echipe originale ale ținutului, deși se suportă cheltuielile de către comune. Este firesc, căci Unguri în județ nu existau, decât colonii subțiri, (cum am văzut până acum și vom vedea din descifrarea datelor oficiale unguerești) iar Sașii și Românii se pusese în pasivitate și expectativă față de serbări.

Ministerul Agriculturii și cel de Interne revin la 25 Sept. 1895 cu Nr. 3418 și insistă pe lângă prefect „Expoziția e foarte importantă pentru că nu-i permis să reducem interesul străinătății pentru calul maghiar, grâul maghiar și vinul maghiar. Ca președinte al Comisiei de expoziție te informez confidențial că anunțările de până acum pentru expoziție sunt mult sub așteptările necesare”.

Cu toate acestea prefectul la 9 Oct. e nevoit să raporteze din nou cu Nr. 188 Res. că în județ nu e niciun interes pentru expoziție, fiind în stadiul de achiziționare a animalelor nobile de prăsilă, cum și a viticulturii și agriculturii.

Mărturisirea vine dela prefectul ungur al județului Brașov.

Si o picanterie: „Margitsziget”. Insula frumoasă dintre Buda și Pesta voia județul Szabolcs să o facă donația populației Capitalei pe cheltuielile județelor și orașelor din țară.

Ministerul de Interne cu Nr. 77076/1895 roagă pe prefect să nu facă prea mult sgomot în jurul acestei chestiuni. Ideea e frumoasă, dar trebuie discreție mare — „să nu ia proporții”.

Și afaceri de acestea „cu proporții” chiar, mai sunt.

NUMAI ACUM
LA CLASA II-a
mai puteți intra
în joc și câștiga
MILIOANE
tot cu 500 Lei

Amănunte la colectori

27
Joi

TRAGEREA LA 27 ȘI 28 IANUARIE 1944

LOTERIA DE STAT CLASA II-A

Universitatea liberă muncitorească

Reuniunile de Sodalii Români din Ardeal”. Prelegerea d-lui prof. univ. I. Gârbacea.

Continuare din pagina 4-a

teaptă mereu, o mână de volnic are să-l facă să fluture țarași.

Șezătoarea artistică a fost prezentată de către secția M. L. a uzinelor Astra-Armament.

Echipele de dansuri a secției, de sub îndrumarea d-lui I. Blănuș, au executat câteva frumoase jocuri românești, precum și un frumos divertisment rolez.

Elevul Niculescu Alex. elev în cl. VI a ltc. Industrial U. A. B., a declarat minunate versuri de Mircea Rădulescu.

Corul U. A. B., a cântat, sub bagheta d-lui prof. Dinu Niculescu, un repertoriu de cântece românești.

D-nii Brânză Anton și Stănoiu D. au executat, la muzicuta și ghitară, un potpuru de melodii bătrânești.

Vase de cositor

farfurii, castroane, căni — înflorate — cumpără Muzeul „Astrei”-Brașov. De asemenea și orice obiect vechiu din industria casnică brașovenească (scheiană în deosebi).

Primăria comunei Vlădeni
Județul Brașov

Nr. 46/1944

Publicațiune

Primăria comunei Vlădeni, jud. Brașov, vinde în bloc parchetul anual de pădure „Cumetrița 1943 44, în ziua de 5 Februarie 1944, orele 10 a. m. în localul primăriei.

În caz că prima licitație nu va da rezultat sau revultatul va fi nesatisfăcător pentru comună, se va ține o nouă licitație în ziua de 12 Februarie 1944, cu aceleași condițiuni și la același ora și loc.

Licitația se va ține conf. disp. art. 88-110 din L. C. P.

Caletul de sarcini și condițiile de exploatare se pot vedea la primăria comunală și Serviciul Silvic jud. Vlădeni 15 Ianuarie 1944.

Primar
B. Negrea

Notar
N. Moldovan

Mobilă

pentru o cameră și bucatărie de vânzare. Str. Mareșal Presan 15.

Citiți și răspândiți
„Gazeta Transilvaniei”

re am lucrat cu Lugojanu și cu Cocos de întregi.

Doar apă 'n casă și closet englesc m'am în cortul dela Djeilav și 'n l dela Kessy. La Kessy până și colozul Tocineanu a venit să-l vadă.

Doar numai că venitul s'a întâmplat 're dimineață când o rupere de nori m'andase, de m'am trezit dimineața când hidrot terapie cu toate lucrșoarele,

as bocancii, cismele și cipicii meșteșug de Moacă, plutind pe apa ce năvăle în cort din toate părțile, că mi-a buțit o jumătate de zi să-l golesc.

nd m'a văzut căpitanul Mociuschi, la anti-car, lucrând să-mi salvez atal, mucalit cum era a zis:

— De n'ai avea pielea pe tine, așa că ești gol de tot.

Câteodată, duminica, s'adună în teea cu pomi a postului de comandă și te rusoaice cât driganele de pe va-

Oltului și mai vine și Marusia pe e o joacă elevul T. R. Pistriță, julate căzăcește, jumătate „Invărtita”, sunetul unui acordeon, mai mult

„harmonică” decât acordeon, de chinuirea căruia se ocupă un copilandru.

Ludu, doctorul, s'a tot făfăit câteva zile pe lângă cortul meu, a luat dimensiunile, s'a uitat atent la „aranjament” cu o indiferență fariseică, apoi și-a pus echipa lui de „saniteți” de i-au croit un cort, la Kessy, de toată frumusețea, într'o grădină, plus că fiind și mai peste mână de postul de comandă, acolo se putea juca poker fără să fi deranjat de „don maior”. De altfel Ludu punea planton la ușă și cum se simțea ceva, numai ce auzei plantonul:

— Vine don maior!

Atunci dispăreau cărțile, dispăreau mărcile, dispăreau lei lui Ludu — avea un săculeț, anume pentru „miză”. Când ajungea don maior, ahtiat și el să joace „unu mic”, băieții fumau gânditori, cu ochii pierduți, ca morfomanii, afectând toți o poză abătută, de parcă n'ar fi jucat poker toată vieța lor.

Până și un „match” de football a fost aranjat la Kessy între C. A. C. — compania anti-car a căpitanului Mociuschi — și echipa aviației germane de lângă sat.

Eu i-am spus căpitanului să schimbe inițialele echipei, dar mi-a răspuns că oricum le-a aranjat, cam tot acolo a ajuns: C. A. C. = compania anti-car; C. A. C. = car anti-compania; A. C. C. = anti-car compania; C. C. A. = compania car-anti.

Avea dreptate: numele companiei e prost, nu inițialele rezultate pentru echipă.

Drept că nici rezultatul n'a fost mai bun.

Matchul s'a terminat cu 20:1 pentru Germani, din pricină că ai noștri, și fără antrenament, jucau desculți. Echipile le am fotografiate. Intre jucători, la pozat, s'a vârit și doctorul Ludu:

— Ei, parcă știe cineva în țară dacă am jucat ori nu. Dacă nu m'impozezi așa, îți iau pantalonii în poală.

Imi dăduse niște pantaloni, un fe de șort, așa cum poartă femeile bine la plajă.

Și ce tribună aranjase Mociuschi pe teren pentru *notabilități*? Ce bufet? Apă, cu lămâie și cu zahăr, „dar numai pentru jucători!”

Jocul a fost *agitos* până am primit noi primele 10 goluri că pe urmă văzând că nu mai e rost de egalare, ne-am prăpădit de răs.

Numai Dicu s'a frământat mereu. — Păi asta-i echipă? Uite extrema stângă ... fugi, domnule, fugi, că nu vine mingea la tine, băga-s'ar dracu în picioarele tale. A-a-ah!, ... că nu m'a băgat și pe mine...

— Fugi, mă Dicu, — zice Ludu — cu picioarele tale poate ai fi fost bun la circuitul Franței pe bicicletă, nu aici...

— Lasă, domnule doftor, că eu am jucat la U. D. R. — se revolta Dicu, încludat că nu poate da și el un „șut”.

Informațiuni

Abonamente de sprijin

Dr. I. Voina, fabricant de
ciocolată, București Lei 2000
Maior Camil Piso, Brașov 1500
Prof. univ. S. Mehedinți,
București 1000

Scutiri de impozite pentru refugiați și expulzați

În conformitate cu Decretul Lege Nr. 778-943 publicat în Monitorul Oficial Nr. 276 din 25 Noembrie 1943. Se aduce la cunoștință publică și pe această cale că începând cu data de 1 Decembrie 1943 și până la 1 Decembrie 1945, expulzații și refugiații români ardeleni, salariați particulari, ale căror salarii și remunerații nu întrec suma de lei 15.000 lunar, sunt scutiți de impozitul pe salarii, în baza adevărințelor (legitimațiilor) eliberate de Biroul Refugiaților de pe lângă Prefectura Județului.

Viza permiselor de purtat arme

Se aduce la cunoștință vânătorilor precum și celor ce posedă diferite permise de port și posedat arme că viza permiselor de posedat și purtat arme, eliberate până la 31. XII. 1943 pentru prelungirea valabilității lor pe anul 1944 trebuie neapărat făcută între datele de 1. I. 1944-31. Martie 1944.

Viza permiselor eliberate de garnizoane se va face de comandantul garnizoanei, iar acelor eliberate de C. 5. A., de Șeful de Stat Major al aceluia Comandament.

Pentru a obține viza, titularul permisului trebuie să facă o cerere timbrată, după modelul ce se găsește la fiecare garnizoană, poliție sau legiunea de jandarmi prezentând următoarele acte:

1. Recipisa de plata taxei pe anul 1944 de 400 lei pentru fiecare permis, pe care o anexează la cerere.

2. Certificat de bună purtare și moralitate eliberat de notar pentru cei ce locuiesc în comune rurale, având și avizul Comandantului de Legiune dacă este suspect și merită sau nu să poarte permis, iar pentru cei ce locuiesc în orașe, eliberat de Șeful Poliției având și avizul Comandantului de Garnizoană. Acest certificat trebuie să aibă data recentă, cel mult dela 1 Dec. 1943. Acest certificat se înapoiază pe loc titularului, după ce se vizează de Comandantul Garnizoanei sau Cdt. Legiunii de Jandarmi respectiv.

3. Certificatul dela Biroul Cazier al Tribunalului respectiv, de asemenea cu data cel mult dela 1. XII. 1943 care se înapoiază ca și certificatul de moralitate.

Se atrage serios atențiunea că permisele nevizate își pierd valabilitatea după data de 1 Apr. 1944.

In atențiunea

Invalizilor și văduvelor din războiul trecut ai Muncipalității Brașov.

Conform ordinului Ministerului de Război, Casa I. O. V. R. Nr. 305 943, urmează să primească fiecare invalid, văduvă și orfan de război un carnet I. O. V. R. Ei se vor prezenta la Oficiul de Ocrotire al Muncipalității, Piața Libertății nr. 28, în orice zi de lucru, între orele 9-13, pentru a primi un astiel de carnet I. O. V. R., aducând o fotografie mărime 5/4 cm. fond alb, cap descoperit, — titlul sau decizia de pensie, carnetul de pensie și carnetul C. F. R.

Totodată vor da orice relațiuni cu privire la data nașterii copiilor, a soției, a eroului, precum și ajutoarele primite până în prezent.

Frontul diplomatic

Problema frontierelor poloneze

se bucură de o vie atențiune din partea presei. Comunicate și dări de seamă ample întocmite, ne-au oferit toate datele necesare pentru cunoașterea acestei probleme și, mai ales, au scos în evidență atitudinea Angliei, care încearcă o manifestare de prestigiu, îmbrățișând teza poloneză.

Declarația sovietică

privitoare la frontierele orientale ale Poloniei, a fost adusă la cunoștință de guvernul exilat polonez, aflat la Londra, care între altele a ținut să sublinieze că „face în mod serios toate eforturile pentru a asigura întreaga solidaritate a națiunilor unite” și ca atare „crede că este preferabil să renunțe la noi discuțiuni publice”.

Comunicatul polonez

continuă totuși, afirmând că „guvernul polonez nu poate recunoaște decizii luate în mod unilateral, nici să aprobe faptele ce se desfășoară, sau care se vor desfășura pe teritoriul republicii poloneze. El a exprimat, în mai multe rânduri, dorința sa sinceră de a ajunge la un acord polono-sovietic și la o bază justă și acceptabilă pentru cele două părți. În acest sens, guvernul polonez se adresează guvernelor din Anglia și Statele Unite, cu intențiunea ca aceste două guverne să organizeze, prin intermediul lor, convorbiri între guvernul polonez și sovietic”.

Presă engleză

s'a grăbit să rețină textul acestui comunicat polonez. „Times” socotește această declarațiune ca un act de cumințenie diplomatică, atrăgând atențiunea asupra necesității încheierii unui acord rapid. Ziarul anunță în același timp, că Polonezii ar fi primit asigurări din partea Marii Britanii, de a le exinde frontiera spre Vest, ca o recompensă pentru pierderile teritoriale din Est. „Daily Mail”, de obicei bine informat despre problemele diplomatice ale Sovietelor, s'a grăbit chiar să adauge impresia, că guvernul sovietic ar fi dispus să facă un aranjament, într'un viitor apropiat. În mijlocul acestei atmosfere optimiste, a căzut însă o relatare a agenției „United Press” care deși acceptă posibilitatea unor discuțiuni bilaterale, asupra fondului problemei, indică însă amănuntul esențial, că ar fi exclus ca guvernul sovietic să recunoască competența comitetului polonez dela Londra de a duce aceste tratative.

În jurul aceleiași probleme, „Aftonbladet” din Stockholm încrustează un avertisment care merită să fie reprodus. „Nu vă credeți în căpeteniile voastre și nici în făgăduielile unei mari puteri. Cu toate garanțiile puterilor occidentale și cu toate diferitele declarațiuni sovietice, este acum sigur că Polonia nu va fi reînviată în vechea sa

formă. Proclamațiunea sovietică indică în mod limpede faptul, că bolșevicii își urmează propria lor cale, iar puterile occidentale nu au putut face altceva, decât să admită revendicările sovietice. O încheiere care va găsi ecou.

Despre situația din Franța

s'a scris prea puțin în ultima vreme și am putea spune, că s'a dat prea puțină atențiune declarațiilor d-lui dr. Dietrich, șeful presei Reichului, cu ocazia aflării d-sale la Paris. Față de timpul scurt, de când s'au produs aceste declarații, nu este exclus totuși, ca ele să fie comentate mai amplu și la noi. Afirmatiunea esențială a declarațiilor ministrului german, după care „Franța nu poate trăi decât împreună cu Europa, sau va muri cu ea” conține o semnificație fundamentală, și un avertisment pentru cei ce cred că Franța și imperiul ei poate trăi în orice condițiuni.

Însăși accelerarea procesului împotriva d-lor Flandin și Peyrouton, pledează pentru această stare de lămurire în rândurile Francezilor, căreia generalul De Gaulle vrea să-i opună gestul energic al unei sentințe judecătorești.

Noul partid englez

„Commonwealth”, care a învins în două locuri pe reprezentanții guvernului, începe să cunoască de aproape strășnicia puternicului său adversar. Recent i-a fost interzisă apariția ziarului propriu, și aceasta la intervenția ministrului aprovizionării. Motivul acestei interdicții este faptul că ziarul respectiv își schimbase formatul față de cel acceptat la apariție...

Atitudinea Turciei

face mereu obiectul diverselor știri contradictorii, pe care oficialitatea otomană este mereu nevoită să le desmintă. În legătură cu svonurile despre o eventuală intrare în războiul a Turciei, d. Emeci constată în „Son Posta” că numai aliații doresc intrarea în războiul a Turciei, împotriva Germaniei. Apărarea intereselor vitale ale Turciei ar fi singurul motiv care ar putea să o împingă la război. De asemenea sunt desmintite svonurile după care s'ar urmări închirierea Dardanelor pentru Statele Unite. Se arată că Turcia nu înțelege să renunțe, sub nici un motiv, la cea mai mică parte din suveranitatea ei.

Din America

luăm cunoștință despre intervenția prof. Hartman, președintele mișcării populare pentru pace, din Statele Unite. El a trimis scrisori membrilor Congresului, în care demonstrează că pentru siguranța Statelor Unite nu este necesar să fie distruse Germania și Japonia. Măcelul contra acestor țări trebuie să înceteze imediat. Predarea ne-

de **Mardare Mateescu**

condiționată — afirmă profesorul universității Columbia — este o expresie canibală și în toată lumea nu există nicio ordine care să merite distrugerea a 5 până la 10 milioane de oameni.

Știrile neadevărate despre România

care pornesc dintr'o țară nordică privită la noi cu tot respectul, a făcut ca oficiile noastre diplomatice să iasă din sobrieitatea și rezerva lor recunoscută, punând lucrurile la punct, printr'un comunicat oficial.

Știm cine se ascunde — spune comunicatul — în spatele unor agenții de presă, ziare de aparență neutrală, pentru a deslănțui împotriva noastră propriile lor echivo-uri și turpitudini și aceleași piezișe lovituri împotriva neamului nostru. Atragem atențiunea tuturor acestor judecători dela masa internațională și ne mărginim să exprimăm convingerea noastră, că prefacerile adânci de azi și răsună punderile aspre de mâine, în fața civilizației, cer să fie disprețuiți toți aceia, care cred că istoria se scrie numai prin plâsmuiri, calomnii și ură.

Situația pe fronturi

Pe frontul din răsărit

se constată, după ultimele comunicate militare, o vie activitate, începând din sectorul Leningrad și până la Kerchi. În special în regiunea Pripetului înverșinarea rusească a fost foarte vizibilă. Toate încercările sovietice însă, se lăvesc de o îndârjită rezistență a trupelor germane. Grupurile de atac sovietice care trecuseră peste Pripet, au fost respinse prin contra-atacuri. De asemenea a fost zăvorâtă o pătrundere sovietică realizată la Sud-Est de Vitebsk, unde Rușii depun mari stăruințe, pentru înainta spre oraș.

Activitatea aviației

este menționată, de altfel, pe toate sectoarele de luptă din acest război adăogând și bombardamentele efectuate asupra orașelor din Nordul Germaniei. Ultimul bombardament a fost efectuat de 200 bombardiere și 200 avioane vânătoare. Ca o replică la îndârjită războiului aerian, luăm cunoștință de nouă armă germană: bomba glisanantă. Interesant este, că știrea ne-o furnizează un corespondent britanic, care asistat la efectele ucigătoare ale acestor noi arme. Ea seamănă cu un avion vânătoare, este lansată de avioane operează atât asupra avioanelor, cât și asupra vapoarelor în mers.

„GAZETA TRANSILVANIEI”

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
BRAȘOV
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societați Lei 800
Membrii „Astei” din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200